

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Lovászi-Tóth Ádám ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Maklári László ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és túlmunkadíj megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 6.M.2166/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Mf.632.839/2009/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 59.Mf.632.839/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetve az alperest terheli.

I n d o k o l á s :

A felperes 2001. október 4-étől állt az alperes alkalmazásában depóvezető munkakörben. 2007. április 11-én e-mailben a munkáltató arról értesítette, hogy 2007. április 13-án megbeszélésre várja a 2007. február 18-án történt lopással kapcsolatos meghallgatása érdekében.

2007. április 13-án a megbeszélést megelőzően L.T. szóban tájékoztatta a felperest, miszerint a céges autó elszámolása során probléma merült fel, erre tekintettel a munkáltató a munkaviszonyának megszüntetését kívánja. A munkavállaló az erre vonatkozó tárgyalásokat megelőzően ajánlatot fogalmazott meg, amely megtárgyalásra került, és a felek 2007. április 13-án kelt megállapodásban a felperes munkaviszonyát közös megegyezéssel megszüntették. A felperes a keresetében a közös megegyezéssel megállapodás érvénytelenségének megállapítását, és az alperes túlmunkadíj megfizetésére kötelezését kérte perköltségben való marasztalása mellett. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 6.M.2166/2007/12. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.509.023 forint túlmunkadíjat és ennek kamatát, egyebekben a keresetet elutasította és kimondta, hogy a felek a költségüket maguk viselik. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a bizonyítási eljárás lefolytatását követően az volt megállapítható, hogy a felperes a megállapodás során nem volt fenyegetett helyzetben, a tárgyalóhelyiséget többször elhagyhatta, a munkáltató lehetővé tette számára azt, hogy a megállapodás részleteiről konzultáljon, azt megismerhesse. A felperes a tárgyalás ideje alatt a megállapodást átgondolhatta, melyet az is igazol, hogy annak tartalmára ajánlatokat tett. A bíróság a becsatolt okiratokból megállapította, hogy a felperes az alperes által rendszeresített és elvárt formában vezette a jelenléti ívet, amely minden esetben tartalmazta az igazoló aláírását is. A munkaidő hiteles nyilvántartása a munkáltató kötelezettsége, annak mind a

munkáltató, mind a munkavállaló számára utólagosan is ellenőrizhetőnek kell lennie. A jelen esetben a munkáltató éveken keresztül elfogadta a munkavállaló által aláírt és a portaszolgálat által ellenjegyzett jelenléti ívet, annak tartalmát nem kifogásolta, így az alperes a jelen perben alappal nem hivatkozhat arra, hogy az ívek nem tekinthetők hitelesnek. Az alperes ugyan csatolta a felperes kimutatását az üzemanyag használatra vonatkozóan, azonban ez önmagában nem igazolja, hogy a munkavállaló a megjelölt időszakban nem a munkáltató érdekében hagyta volna el a munkahelyét. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 59.Mf.632.839/2009/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta, és az alperest 140.000 forint másodfokú perköltség és 270.540 forint fellebbezési eljárási illeték viselésére kötelezte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság fellebbezéssel nem támadott ítéleti megállapítása alapján a felek között a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére létrejött megállapodás nem volt érvénytelen. Ennek pontja tartalmazza a felperes joglemondó nyilatkozatát oly módon, hogy amennyiben a munkáltató a részére a 2007. április hónapra eső munkabérét, valamint a szerződés pontjában meghatározott összegeket maradéktalanul megfizeti, abban az esetben további követelést az alperessel szemben nem támaszt. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti bizonyítási kioktatást a felek számára az elsőfokú bíróság megadta, ennek megfelelően a perben az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a megállapodás, és az abban foglalt joglemondás a felperes túlmunkadíj iránti igényére is kiterjedt. A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítése körében megállapította, hogy a felperes a túlmunkadíj iránti igényét több ízben jelezte a feletteéseinek, követelése a munkáltató előtt ismert volt. Ennek ellenére az igény a felek megállapodásában, a felperes joglemondó nyilatkozatában nem szerepelt, a megbeszélés tárgyát nem képezte. Az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk a felperessel egybehangzóan nyilatkoztak a tekintetben, hogy a felperes munkaviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetését tartalmazó megállapodást megelőző tárgyalások során a felperes túlmunkadíj iránti követelése nem került szóba. A joglemondó nyilatkozatot kiterjesztően értelmezni nem lehet, az ilyen tartalmú megállapodás annyiban korlátozhatja a munkavállaló munkabérre vonatkozó jogosultságát, amennyiben az egyértelmű, és az Mt. 164. §-ának megfelelő tartalmú joglemondás a megállapodás szövegéből kitűnik vagy kétséget kizáróan bizonyítható. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelése során jelentősége volt annak a körülménynek, hogy a fellebbezést megelőzően maga az alperes sem hivatkozott arra, miszerint a megállapodás aláírásával a felperes a túlmunkadíj iránti igényéről lemondott volna.

A perben becsatolásra kerültek a kérdéses időszakra vonatkozó jelenléti ívek, nyilvántartások, amelyek az alperes által sem vitatottan többletmunkaidőt mutattak a keresetpontosítás szerinti

mértékben. Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte az abban rögzítetteket, és helyesen számolta el a felperest megillető túlmunkadíj összegét. Az alperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen az eljáró bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezésére, és a felperes keresetének elutasítására irányult. Másodlagosan kérte a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Az alperes álláspontja szerint a felperes a megállapodás megkötésében aktívan részt vett, igényeivel és az alperes álláspontjával tisztában volt, maga is ajánlatot tett a megállapodás tartalmára. Ezen belül a követeléseinek jogcímét, és azösszezszerúséget is megjelölte. A megállapodást a felek egyező akarattal nyilvánítással abban a tudatban írták alá, hogy az egymással szembeni igényeiket kölcsönösen, a jövőre nézve véglegesen és teljeskörűen rendezték. A felperest semmi sem akadályozta abban, hogy a további követelését nevesítse, vagy jogfenntartó nyilatkozatot tegyen. A másodfokú bíróságnak az Mt. 164. §-ára hivatkozással kialakított álláspontja téves jogértelmezésen alapul. Nincs akadálya annak, hogy a munkáltató és a munkavállaló a jogaik egy részének kölcsönös elengedése vonatkozásában a munkaviszony fennállása alatt peren kívül megállapodást kössenek. A munkavállaló a munkabérére vonatkozó igényéről csak előre nem mondhat le, a bérfizetés esedékességét követően már szabadon rendelkezhet a bérével. A perbeli megállapodás megfelel az Mt. 164. §-ában foglaltaknak, a felperes a túlóradíj iránti igényéről nem előre mondott le, a megállapodás létrejötté során ezen igénye a munkáltató képviselője, T.I. vezérigazgató és a többi jelenlevő személy előtt is rejtve maradt. Az eljáró bíróságok a munkaviszonyt megszüntető megállapodás érvényességét állapították meg, mindkét ítélet önmagának és a logika szabályainak ellentmondó. A megállapított tényállás alapján sem vitatható, hogy a felperesi joglemondáskor B.G. - munkáltatói jogkör gyakorlójával nem közölt - a tudata a túlóradíjra vonatkozó igényét is átfogta, a megállapodás összezszerúségének - április havi munkadíj és szabadságmegváltás - mérlegelésekor azt figyelembe vette, ekként az érvényes joglemondása a túlórákra is vonatkozott. A jogerős bírósági ítéletnek az a része, ami a joglemondó nyilatkozatot formálisnak tekinti, jogbizonytalanságot eredményez, és gyengíti a pacta sunt servanda elvét. A felperesi joglemondó nyilatkozatot idézte a másodfokú bíróság, az alperes nyilatkozatát tartalmazó pontot azonban nem. Ebből következően megállapítható, hogy ennek tartalmát a mérlegeléséből indokolatlanul kirekesztette. Az alperes ebben a pontban kijelentette, hogy a jelen megállapodásnak a felperes által történő teljesítése esetén a munkavállalóval szemben semmilyen jogcímen semmilyen további követelést nem támaszt, arról a jelen megállapodás aláírásával véglegesen és visszavonhatatlanul lemond. A tényállás megállapítása körében az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelték, azt nem helytállóan állapították meg, téves jogi következtetést vontak le, a hivatkozott jogszabályokat és a bírói gyakorlatot hibásan

értelmezték, illetve alkalmazták. A felülvizsgálati érvelés szerint a felperes a keresetét három jogcímen terjesztette elő; kártérítés, végkielégítés, túlórára eső díj. Az elsőfokú bíróságnak az alperes javára perköltséget kellett volna megállapítani, mivel túlnyomórészt pernyertes lett.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában tartására, és az alperes perköltség fizetésre kötelezésére irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felek 2007. április 13-án érvényesen, közös megegyezéssel szüntették meg a felperes munkaviszonyát. Ezen megállapodás pontja szerint „a munkavállaló kijelenti, hogy amennyiben a munkáltató a részére a 2007. április hónapra eső munkabérét, valamint a jelen szerződés pontjában meghatározott összegeket maradéktalanul megfizeti, abban az esetben a munkáltatóval szemben semmilyen jogcímen semmilyen további követelést nem támaszt, arról a jelen megállapodás aláírásával végérvényesen és visszavonhatatlanul lemond”. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az alperest terhelte annak bizonyítása, miszerint a felperes joglemondása a túlmunkadíj iránti igényre is kiterjedt. Ez azonban ítéleti bizonyossággal nem volt megállapítható. L.T. logisztikai igazgató tanúvallomása szerint „nem emlékszem, hogy a megbeszélés során a túlóra szóba került volna...”, én többször elhagytam a helyiséget... tudtam arról, hogy a felperesnek nagy mennyiségű túlórája halmozódott fel, de ez a probléma jellemző volt a teljes cégre. Volt arról szó, hogy a felperes a túlóra megfizetésére igényt tart” (jegyzőkönyv, 3. oldal 2. bekezdés). Arra vonatkozóan pedig az alperes nem terjesztett elő bizonyítékot, hogy a közös megegyezést megelőző tárgyalás során a túlóradíj megfizetése szóba került, csupán az volt ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy a jogviszony megszüntetéséhez kapcsolódó elszámolás képezte a megállapodás tárgyát. A joglemondó nyilatkozatot pedig kiterjesztően értelmezni nem lehet, a bíróság ebben a körben helytállóan utalt az Mt. 164. §-ában foglaltakra is. Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a bíróságok nem értékelték, miszerint a megállapodás pontja – nyilvánvaló ellentételezésként – a munkáltatói joglemondást rögzíti. Ebben a körben az alperes a bizonyítékait az eljárás során nem terjesztette elő (Pp. 164. §), nem hivatkozott arra, hogy konkrétan milyen igénye megfizetésétől tekintett el a megállapodás alapján. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal összefüggésben hangsúlyozandó, hogy a munkavállalót túlmunkadíj a végzett tevékenysége ellenértékeként a jogszabály alapján (Mt. 147. §) megilleti, annak megfizetése a munkáltató kötelezettsége külön kérelem nélkül is. A teljesítés alól nem mentesülhet egy olyan megállapodás alapján, amely a munkaviszony megszüntetésével, és az azzal összefüggésben fizetendő járandóságok

elszámolásával kapcsolatosan jött létre. Az Mt. 140/A. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a munkáltató kötelezettsége nyilvántartani a munkavállalók rendes és rendkívüli munkaidejét, amely jogszabályi előírásnak az alperes jelenléti ívek vezetésével tett eleget. Az abban foglaltakat a munkáltató nem tudta cáfolni, mivel a nyilvántartást a biztonsági szolgálat ellenjegyezte, és L.T. tanú is megerősítette a túlmunkavégzés tényét. A bíróságok helytállóan fejtették ki, hogy az alperes által csatolt, a felperes üzemanyagkártyával történő tankolását rögzítő kimutatás önmagában nem alkalmas a jelenléti ív hitelességének megdöntésére, különös figyelemmel a felperes munkaköri feladataira, illetve a szakszervezeti tevékenységére.

Az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel nem támadott rendelkezése ellen felülvizsgálati kérelemnek nincs helye [Pp. 228. § (3) bekezdés, 271. § (1) bekezdés a) pont, BH.1997.120.]. Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség mértékét nem támadta, ezért az a felülvizsgálati eljárás során már nem volt vizsgálat tárgyává tehető. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem alkalmasak [Pp. 275. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH.2001.197., BH.2002.29.], ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján. A pervesztes alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén, az illetéékfizetési kötelezettsége pedig az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdésén alapul, mivel azonban annak összege felülvizsgálati kérelemben helyes mértékben lerovásra került, a bíróságnak erről külön nem kellett határoznia.

Budapest, 2011. szeptember 7.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelül. Nné tisztviselő